

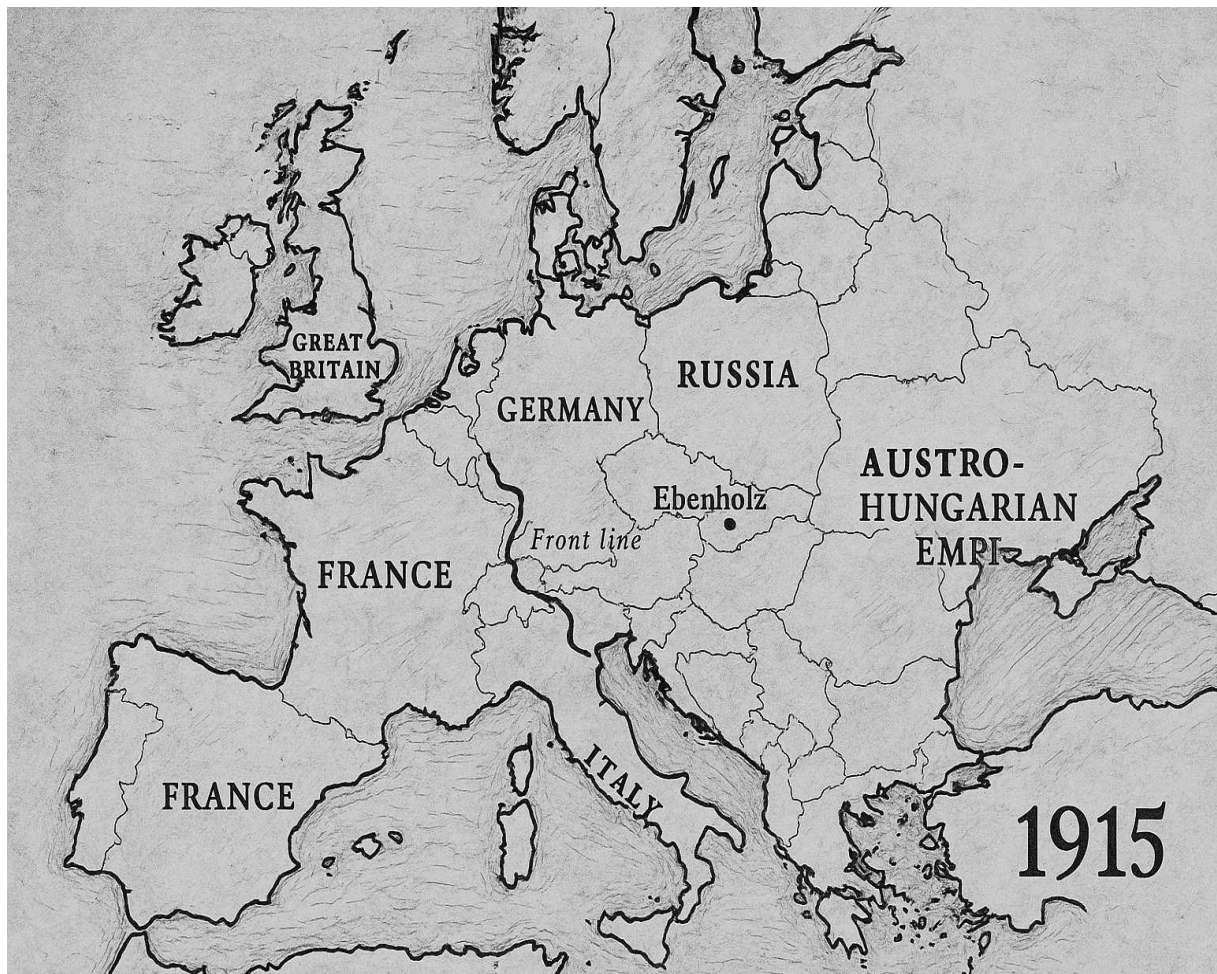
Wat als je eens wist...

Vielleicht wollte er nur, dass jemand es liest...

M. Rúnar

Wat als je eens wist...

Vielleicht wollte er nur, dass jemand es liest...

‘De eerste dode van elke oorlog is de waarheid. De tweede, het kind dat geen keuze had.’

– *Maelis Rúnar*

Eerste druk 2025© M. Rùnar

©M. Rùnar 2025

All Rights Reserved

Oorspronkelijke titel: *Wat als je eens wist...*

ISBN: 9789465207353

Proloog Iloméa

Ik heb gerouwd om wie ik was.

Niet omdat ik haar afwees, maar omdat niemand haar zag.

Ze noemden haar een heks. Ze vreesden haar kracht.

Ze fluisterden achter haar rug en keerden zich af toen zij hen juist opving.

Bael, de vrouw in de bergen. De moeder met haar drie kinderen, geboren uit liefde, uit herinnering, uit stilte. Ze stierf niet zacht.

En toch bleef haar ziel zingen.

En ik, Iloméa, droeg haar stilte mee, de sneeuw op haar huid, de geur van houtvuur, de sporen van haar bestaan in een vergeten dal.

Ik dacht dat ik nu mocht rusten.

Maar de aarde vroeg iets anders.

Er dient zich een leven aan. Niet om te helen. Niet om lief te hebben. Maar om te tonen. De pijn van een generatie.

De verwarring van een jongen die moet vechten in een oorlog die hij niet begrijpt. Ik daal af. Zonder houvast, zonder herinnering, met slechts één opdracht: Laat zien hoe het ook kan zijn.

Niet voor mij.

Maar voor hen.

Voor wie nog luisteren kon.

En zo word ik Karl.

Wat als je eens wist is het vijfde boek in de achtdelige Zielenreeks — “Iloméa’s Erfenis,” een cyclus van zielen, levens en herinneringen, verbonden door Iloméa.

De delen kunnen afzonderlijk gelezen worden, maar vormen samen een groter verhaal.

Voorwoord

Er zijn verhalen die je bedenkt. En er zijn verhalen die zich aandienen, alsof ze ergens lagen te wachten tot iemand bereid was te luisteren.

Dit is het verhaal van Karl von Bruckner. Geen held, geen verzetsman, geen overwinnaar. Een jongen van negentien. Zoon van een generaal. Vlieger tegen wil en dank. Gedwongen tot gehoorzaamheid in een wereld waarin keuze geen rol meer speelde.

Wat volgt is geen historisch verslag, maar een eerbetoon aan al die jonge mannen die moesten vechten — niet alleen tegen vijanden, maar ook tegen zichzelf.

Het is een verhaal over druk, dwang, vriendschap, angst en verlangen.

En over de vraag: *wat als je eens wist...* hoe het werkelijk was?

Met deze roman wil ik stilstaan bij dat wat vaak te snel wordt vergeten: de innerlijke strijd achter het uniform.

Voor wie leest met hoofd én hart — welkom in Karls wereld.

Maelis Rùnar

Mei 2025

Dit is voor hen die nooit werden genoemd, en toch nooit verdwenen.

Wat als je eens wist...

Proloog

*Er zijn jongens die gehoorzaamden.
Niet omdat ze wilden.
Maar omdat zwijgen soms het enige was
tussen leven en verdwijnen.*

*Er zijn jongens die droomden van hoogte,
maar pas vlogen toen de wereld beneden hen barstte.*

*Er zijn jongens van wie niets overbleef.
Behalve herinnering. En as.*

Dit is het verhaal van één van hen.

Enkel zij die vergeten worden, sterven werkelijk.

Hoofdstuk 1 — de brief

Essen, 7 oktober 1915

De regen streek in lange, matte banen langs het raam. Karl von Bruckner zat op de vensterbank van de salon, zijn benen opgetrokken onder zich, de kin rustend op zijn knie. Zijn handen gevouwen, zijn blik leeg maar gespannen.

Negentien was hij, met het postuur van een jongen die eerder luistert dan spreekt — een bleke ernst die niet paste bij zijn leeftijd. In zijn gelaat lagen de trekken van iemand die geleerd had zijn gedachten voor zich te houden.

De kamer waarin hij zich bevond ademde orde: gepoetst eikenhout, het zachte tikken van de wandklok, de geur van leer en gedroogde laurier die vermengd was met het restje sigarenrook van zijn vader.

Het rook er ook naar oude boeken, naar de dingen die nooit veranderden.

Alles hier droeg discipline in zich. Het huis van de generaal. De lakens zaten gevoelsmatig altijd te strak, schoenen moesten glanzen als de ramen.

Zijn jeugd was gevuld geweest met bevelen, niet met vragen. Een opvoeding waarin zwijgen veiliger was dan spreken. Hij had school doorlopen zoals het moest: streng jongensinternaat, lessen in wiskunde, geschiedenis, en het reciteren van versregels van Goethe. Een aaneenschakeling van commando's en verwachtingen, van schoolrapporten waarop alleen *'Sehr gut'* telde en middagen waarop de generaal persoonlijk zijn houding corrigeerde tijdens de schermlessen.

Boeken en schriftjes waren zijn toevlucht. Hij hield van lezen, van schrijven. In zijn binnenzak zat een klein dagboekje, de leren kaft al verweerd, de rand van het papier getekend door nachten onder het dekbed met een lantaarn.

Daarin schreef hij zinnen, fragmenten, woorden die nergens naartoe hoefden. Soms tekende hij de roofvogel die hij vaak zag cirkelen boven de heuvels buiten de stad — een valk, de scherpe vleugels uitgespreid.

Een eenling in de lucht.

Buiten lag de stad nat en stil.

In de verte klonk het doffe ritme van een trein — een geluid dat door merg en been ging in deze tijden. Hij dacht aan de jongens uit Essen die al vertrokken waren — hun namen als echo's in kranten, in fluisteringen aan tafel.

Op de salon tafel lag de ochtendkrant, dichtgevouwen. Het woord *'Verdun'* prikte in zwarte drukletters als een wonde in de pagina.

Hij keek weg.

In zijn hand draaide hij een klein zilveren kruisje rond — ooit had het aan een ketting van zijn moeder gehangen. Nu lag het diep in zijn zak, zwaar van betekenis ondanks het lichte gewicht. Zijn moeder had hem vroeger verhalen verteld over de hemel als een plek van vrede, waar vogels eindeloos konden vliegen zonder dat iemand ze naar beneden haalde.

Hij hoorde de voetstappen van de butler pas toen ze stilvielen bij de deuropening. Geen klop, alleen dat kalme stemgeluid: ‘Herr Karl?’

Langzaam draaide hij zijn hoofd. De man stond kaarsrecht, met witte handschoenen en een enveloppe in de hand. Grijs papier. Een gestempeld embleem: *“Flieger-Ausbildungseinheit Fürstenfeld – Luftstreitkräfte”*.

Karl herkende het meteen.

Het betekende vertrek. Het betekende geen keuze meer.

Hij strekte zijn hand. Geen haast, geen verrassing. Alleen de bevestiging.

‘Afgegeven met toestemming van Herr General von Bruckner. Hij verwacht u straks in zijn werkkamer, Herr Karl.’ Na de mededeling boog de butler licht en vertrok weer, zoals altijd geruisloos.

Karl hield de enveloppe even in zijn hand. De stempel voelde als lood. Nog voor hij het opende wist hij wat er stond. Wat de woorden zouden eisen.

Achter hem ging de deur open. Zijn moeder kwam binnen uit de tuin, haar mantel nog vochtig van de motregen. Ze droeg een mand met een bundel herfsttakken — feloranje bessen, roestkleurig eikenblad, iets met donkerrode besjes. Ze legde ze voorzichtig neer op het dressoir, schudde haar mantel uit en keek op. Haar blik bleef hangen aan zijn gezicht.

‘Karl?’

Hij draaide zich langzaam om en liet haar de enveloppe zien.

Ze slikte.

‘Hij is gekomen,’ zei ze zacht.

Karl knikte.

Ze zette de mand neer zonder nog naar de takken te kijken, kwam dichterbij en legde haar hand tegen zijn wang. Even bleef ze zo staan, haar duim langs de rand van zijn slaap. ‘Je bent sterk genoeg,’ zei ze, bijna fluisterend. ‘Je vader... zal zeggen dat het tijd werd.’ In haar blik lag even iets van *als ik kon...*

Hij sloot zijn ogen, heel even.

Toen liet ze hem los en liep de gang in, richting de keuken.

Karl opende de brief. De woorden waren bondig:

Anwesenheit erforderlich – Flugschule Fürstenfeld – 9 oktober – Auf Befehl.

Hij las het een tweede keer. En toen nog eens. Daarna vouwde hij het papier terug tot een scherpe vouw en borg het op in zijn binnenzak.

De regen bleef neerkomen, tikte tegen het glas als het tellen van seconden. Maar het was de stilte in hem die zwaarder woog.

In zijn binnenzak zat zijn dagboekje, het leer donker van jarenlang gebruik. Straks zou hij daarin schrijven. Misschien maar één zin.

Niet elke roeping is een keuze.

Hoofdstuk 2 – De werkkamer

7 oktober 1915

De gang was stil toen Karl de trap op liep. Het dikke tapijt dempte zijn stappen, maar zijn hart bonkte in zijn borst. Boven hing een geur van oud leer, van sigarenrook en het scherpe vleugje inkt — zijn vaders domein. Alles hier droeg zijn orde, zijn stempel, als onzichtbare kettingen.

De deur van de werkkamer stond op een kier. Altijd. Nooit gesloten. Een uitnodiging en een waarschuwing tegelijk. Karl aarzelde. Hij herinnerde zich hoe hij als jongen van tien hier eens zonder kloppen naar binnen was gelopen. De stilte die volgde op dat moment had meer pijn gedaan dan een klap ooit had gekund.

Hij klopte één keer.

Geen antwoord. Hij duwde de deur verder open.

General von Bruckner zat achter zijn bureau. Rechthoekig, massief, een zware zwartleren bureaustoel. Op het bureau lagen papieren in keurige stapels. Een marmeren inktstel stond kaarsrecht naast de telefoon, een massieve zwarte hoorn van glanzend metaal. Aan de muur hing een kaart van Europa beprikt met koperen speldjes. Rode lintjes verbonden posities en fronten, als aders van een wankelende wereld.

Von Bruckner keek op. Een breedgeschouderd man met grijs haar dat strak naar achteren was gekamd, de snor getrimd volgens het voorschrift van de

keizerlijke garde. Zijn blik was scherp, niet vijandig — maar doordrenkt van verwachting, zoals altijd.

‘Karl,’ zei hij.

‘Vater.’

De generaal wenkte zonder verdere woorden.

Karl liep naar voren en bleef toen staan, zoals hij het had geleerd. Rug recht. Schouders naar achteren.

‘Je vertrek is bevestigd.’ De stem van zijn vader sneed als een mes door de ruimte. ‘Fürstenfeld. Vliegschool. Techniek, discipline, strategie.’ Hij stond op, liep naar de kaart en raakte met twee vingers een pin aan bij de Belgische grens. ‘Dit... is de wereld waarin we leven. Een luchtmacht is geen bijzaak meer. Het is noodzaak.’ Hij draaide zich om. ‘Je hebt aanleg. Dat weet ik. Je grootvader vocht in Keulen. Zijn naam staat in het regimentenboek. Discipline is geen keuze, het zit in het bloed. *Verstanden?*’

Karl knikte. Hij voelde hoe zijn kaken zich aanspannen, zijn adem oppervlakkig bleef. Hij keek niet naar de kaart, maar naar het licht op het bureau.

De generaal stapte terug naar zijn stoel, liet zijn blik rusten op zijn zoon. ‘Je hoeft me niets te beloven, jongen. Alleen dat je doet wat juist is. Dat je eer brengt aan je naam.’

‘Ik zal mijn plicht doen,’ zei Karl zacht.

De generaal knikte. Daarmee was het gesprek voorbij.

Karl draaide zich om, de deur klikte zacht achter hem dicht.

Buiten de kamer, in de gang die naar het trappenhuis leidde, bleef hij een ogenblik staan. De geur van leer en tabak hing nog in zijn neus. Hij wist dat zijn leven al jaren uit bevelen en gehoorzaamheid had bestaan. Niet hier begon het, en straks in Fürstenfeld zou het niet eindigen.

In zijn hoofd vormden de woorden zich zonder dat hij ze hardop uitsprak:

Soms begint gehoorzaamheid waar overtuiging eindigt.